

OPBOUW

weekblad tot opbouw van het gereformeerde leven

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

red. en sekr. riouwstraat 59, wormerveer

adm.: merelhoven 273, capelle a.d. ijssel

H. J. van der Kwast — Amstelveen

Het teken in de vemenigvuldiging van de broden

In het zesde hoofdstuk van zijn evangelie, tekent ons de apostel Johannes op de hem eigen wijze, de maaltijd die onze Heiland in Galilea gehouden heeft met de schare die tot Hem uittrok.

Het moet een groots en blij gebeuren geweest zijn.

Na jaren ziet de apostel het nog in alle bijzonderheden voor zich. Er waren liefst vijf duizend mannen en een niet geteld aantal vrouwen en kinderen, die als één groot gezin rondom Jezus in het gras zaten en allen verzadigd werden van zegge en schrijve vijf broden en twee vissen. Onder Jezus' zegenende handen werden broden en vissen vermenigvuldigd, zodat er overvloed was, getuige de twaalf korven gevuld met wat er overbleef. De mensen waren één en al enthousiasme over dit wonder en noemden Jezus de profeet, die in de wereld komen zou. Zij drongen op Hem aan en wilden Hem koning maken. Naar onze maatstaven was het een geweldig succes voor Jezus. Dan komt de anti-climax. Onze Heiland maakt zich los van de mensen en vlucht het gebergte in.

Lezen we het vervolg van het hoofdstuk dan merken we, dat het wonderlijke gebeuren aanleiding geeft tot een ernstig conflict met als gevolg dat velen van zijn discipelen zich van Hem afkeerden en niet langer met Hem gingen.

Boven dit hoofdstuk in het evangelie zouden we kunnen schrijven „Jezus in Galilea verworpen“.

Het „leve de Koning“ was een voorspel van het „kruist Hem“.

De sleutel voor deze vreemde gang van zaken vinden we in het woord, dat Jezus de dag na de spijziging tot de mensen spreekt: *Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u, gij zoekt Mij, niet omdat gij tekenen gezien hebt, maar omdat gij van de broden gegeten hebt en verzadigd zijt.*

De wonderen van Jezus heten bij Johannes meermalen tekenen.

Het zijn tekenen dat zijn koninkrijk, waarin de macht van de boze en de zonde wordt overwonnen, gekomen is.

De mensen verkijken zich op het uiterlijk teken, zoeken in een genezing, of in die wonderlijke vemenigvuldiging het *eigenlijke* van Jezus' werk.

Duidelijk is nu waarom de mensen zo enthousiast waren en Jezus koning wilden maken, toen ze ontdekten dat allen van vijf broden en twee vissen verzadigd waren.

Voor het levensgevoel van de mensen in Galilea, waar veel armen waren, was een koning, die de broden kon vemenigvuldigen de grote verlosser.

Het broodvraagstuk is toch één van de nijpendste problemen in de wereld, zo niet het probleem van alle tijden.

Daarom was Jezus, die broden vemenigvuldigde, hun man. Het valt op in het evangelie van Johannes, dat we hier geen enkele aanwijzing vinden dat de schare, die tot Jezus kwam in nood was. Er kwam niet een menigte hongerigen tot Hem.

Neen, Jezus richtte een maaltijd aan, die een *teken* was.

Het teken wijst naar de zaak, waarom het gaat en die geeft de Heiland aan in de woorden: *Ik ben het brood des levens; wie tot Mij komt zal nimmermeer honger en wie in Mij gelooft zal nimmermeer dorsten.*

Het aardse brood in de spijziging, de overvloed daarvan onder Jezus zegenende handen, zijn bedoeld om alle aandacht te richten op het levende, hemelse brood Jezus Christus.

Alle twijfel dienaangaande wordt weggenomen, als we de Heiland horen zeggen dat het brood dat Hij geven zal is zijn vlees en in een duidelijke zinspeling op het nog in te stellen avondmaal: *Wie mijn vlees eet en mijn bloed drinkt heeft eeuwig leven en Ik zal hem opwekken ten jongsten dage.*

In de wonderbare spijziging fungeert het aardse brood als het mindere om aller ogen te richten op Jezus Christus, het brood des levens, het wezenlijke. Hiermede worden aards en hemels brood geen tegenstellingen, alsof het broodvraagstuk in onze wereld van geen belang is; hier wordt het aardse brood ondergeschikt gemaakt aan het leven dat in Jezus Christus is.

De verlosser van deze wereld is niet de man die de broden vemenigvuldigt.

Toen de verzoeker in de woestijn tegen Jezus zei: *Indien gij Gods zoon zijt, zeg dan, dat deze stenen broden worden*, antwoordde de Heiland: *er staat geschreven:*

Niet alleen van brood zal de mens leven, maar van alle woord dat uit de mond Gods uitgaat.

Als de mensen in Galilea Jezus koning willen maken, komt dezelfde verzoeking tot Hem, nu uit de mond van enthousiaste mensen.

De verlossing van de wereld is niet in het brood, maar in het levende Woord van God, in Hem, die zich ter verzoening van een verloren wereld heeft gebogen onder het kruis en zijn vlees en bloed gaf.

Jezus Christus, die zijn leven gaf, is een spijs en drank tot het eeuwige leven. Bij Hem alleen komt de mens tot verzadiging.

Omdat wij niet in armoede leven, maar eerder lijden aan de welvaart, kunnen wij, misschien nog beter dan de mensen in Galilea in die tijd, verstaan dat het leven meer is dan eten en drinken en overvloed hebben.

Met al onze rijkdom staan velen bij de grote leegte in hun leven. Voor het lenigen van de nood is meer nodig dan een oplossing van het sociale vraagstuk. We worden teruggeworpen op de bekende waarheid dat Jezus Christus de oorzaak van onze eeuwige honger en kommer door zijn dood heeft weggenomen en ons de levend-makende Geest verworven heeft. Daarom zal de mens bij brood alleen niet leven.

Dit woord is geen christelijke leus, maar vormt één geheel met wat er volgt dat de mens zal leven van alle woord dat uit de mond Gods uitgaat, want de verlossing is niet gegarandeerd door de inzet van christenen, maar in de levende Christus, als een genadegave uit de hemel van God.

H. Smit — Barendrecht

VERHUIZING

Een kleintje statistiek

Pas ging ik eens na hoeveel leden van de gemeente er sinds mijn komst in Barendrecht naar elders verhuisd zijn. Het resultaat van dat onderzoek frappeerde me nogal. In een tijd van nog geen twee jaren is ongeveer tien procent van het oorspronkelijke ledenbestand naar elders vertrokken!

Natuurlijk zegt dat nog niet zo heel veel. Het ene jaar is het andere niet; de ene gemeente is — ook op het terrein van verhuizingen — anders dan de andere. Maar toch ben ik er zeker van, dat praktisch iedereen die een soortgelijk onderzoek zou instellen zich zou verbazen over het grote getal. Het gaat geleidelijk aan, druppelsgewijs. Maar wat een verloop over een wat langere tijd! Wat is er nu met al die gemeentelieden gebeurd? Zijn ze met attestatie vertrokken naar een zusterkerk en daar ook ingekomen? Of is er iets anders gebeurd... met sommigen, met velen?

De stem van de geschiedenis

Ik heb het laatste kerkelijke konflikt bewust meegemaakt. In Noord-Holland. Ik heb met vele anderen geweigerd te aanvaarden, dat een aantal zusterkerken voortaan buiten de kerkelijke en christelijke gemeenschap zou staan. Ik heb ook geweigerd te aanvaarden, dat vele ambtsdragers van zusterkerken voortaan buitengesloten zouden zijn. De verbondenheid met de zusterkerken en haar ambtsdragers en leden speelde een heel grote rol! Tenslotte kwam ik ook zelf buiten te staan. Bij al het verdriet over de breuk was daar de grote vreugde, dat de gemeenschap ter plaatse met vele broeders en zusters behouden mocht blijven en dat de band met vele kerken en broeders en zusters elders er eveneens nog was. Ik heb dat zonder meer als een groot geschenk van de Here ervaren. We waren verbonden en we werden weer samen verbonden.

Wanneer ik nu zou verhuizen naar een andere plaats, dan zou dat me geen kerkelijke problemen bezorgen. De verbondenheid met de zusterkerken van toen is er ook nu nog. Ik zou eenvoudig met attestatie vertrekken naar de zusterkerk te... Wat me toen geschonken werd zou ik nu niet prijs geven. Dat spreekt eigenlijk vanzelf.

Kerkelijk Leven

Een heden zonder geschiedenis-stem

Spreekt dat nu voor iedereen vanzelf? Ik dacht dat dat niet zo was. Vele jongeren hebben het konflikt niet bewust meegemaakt. En misschien hebben heel wat ouderen het ook wel wat anders beleefd dan ik. Dat is natuurlijk niet erg. Maar er komt iets bij dat me toch wel bezorgd maakt. Je merkt tegenwoordig allereerste dat geschiedenis niet bepaald „in” is. Belangstelling voor het gebeuren van het verleden is er erg weinig. De kennis van de geschiedenis is navenant! Denkt u vooral niet dat dat niet voor de kerkgeschiedenis geldt! Vele kollega's zullen het met me eens zijn, dat het erg moeilijk is het gebeuren van het verleden aan de katechisanten van nu over te brengen. Wat vroeger gebeurd is, dat is voorbij! We leven hier en nu! Het gaat om vandaag! Het gaat er om dat we het goede nu beleven en ervaren. Wat vroeger gebeurd is, ach...! Onze vaders hebben het er eigenlijk maar slecht afgebracht. Wij bedanken voor hun erfenis! Dat is de geest die je overal tegenkomt. De vraag is alleen nog maar of je de kerk hier en nu als een tehuis ervaart. Als een huis waar je kunt wonen en werken en echt voedsel ontvangen. Dat is natuurlijk ook een belangrijke vraag. Maar als de faktor van de geschiedenis ontbreekt, dan is er een heel belangrijk perspectief weggefallen. En wanneer komt dat vooral naar voren? Juist, bij een verhuizing! De uitdrukking „zusterkerk” zegt dan eigenlijk niets. De gemeenschappelijke strijd van het verleden telt niet meer. Een zusterkerk is niet meer dan een vreemde gemeenschap. Onbekend! Men heeft er immers nog niets van beleefd! Men heeft er niets van ervaren! Waarom juist daarheen? Zullen we dat maar niet eens heel kalm bekijken? Ja, en wat gebeurt er dan? Met de attestatie? En — wat belangrijker is — met de mensen?

Kommunikatietekort

Misschien vindt u wel dat hier

schromelijk overdreven wordt. Wanneer de kerken behoorlijk met elkaar optrekken, dan zal die onderlinge onbekendheid wel erg meevallen. Jawel, maar wat verstaat u dan onder met-elkaar optrekken?

In het verleden — al weer de geschiedenis! — hebben we een erg knellend kerkverband beleefd. Kerk A werd krachtens de handtering van de verbandelijkheid gedwongen het konflikt van kerk B zonder enige verzachting als het hare over te nemen en in eigen kring uit te vechten. In hoeveel kerken heeft men niet verzucht dat men de vrede best had kunnen bewaren, als men maar niet gedwongen was geworden over andere kerken en broeders te oordelen of zich bij hun veroordeling „de facto” neer te leggen. Aan die vreselijke klem denken we met tegenzin terug!

„Breekt er verkoudheid uit in Creil, dan moet men hoesten in Delfzijl!” ...neen, dat wensen we niet meer terug! Maar ik ben wel eens bang dat we in onze angst voor verbandelijke overheersing ook een behoorlijke kommunikatie tussen de kerken onderling maar opgeven. Uit vrees voor bedilzucht beginnen we zelfs nauwelijks meer aan onderling overleg! En zo verneemt men dat het in sommige kerken anders gaat dan wij gewend zijn... in kleine dingen, in meer ingrijpende zaken. Maar ja, wat is klein eigenlijk en wat is ingrijpend? We horen bij geruchte de feitelijkheden, maar we kennen zelden of nooit de achtergronden, de motieven! Misschien is er in de desbetreffende regio wat meer gesprek geweest. Maar... zou de onderlinge hulp in informatie, in bekendmaking van motieven, in opbouwende kritiek, in de oefening van onderling begrip niet veel en veel intenser kunnen zijn?

En dan denk ik weer aan die verhuizing van straks. En aan dat kwijnende geschiedenisbesef! Daar verhuist een gezinnetje.

Naar een kerk die — naar we bij geruchte vernemen! — veel „progressiever” is. Naar een kerk die — naar we kunnen vermoeden! — veel „konservatiever” is. Jawel, maar zullen ze daar ook aankomen? Gewapend als ze zijn met die ene vraag: Zullen we ons thuisvoelen?

Gewapend en in feite zo weerloos!

Kruispunt van twee defekten

De verhuizing is dan het kruispunt van twee defekten, die elkaar een kwalijke verdieping en versnelling bezorgen. Het eerste defect is het gebrek aan belangstelling voor wat geschied is in het verleden, zodat een positief „vooordeel” ten aanzien van de zusterkerk ontbreekt. Het tweede is het gebrek aan kommunikatie tussen de kerken waardoor de verhuizenden voor verrassingen komen te staan, die hun het zich thuisvoelen zullen bemoeilijken. En ze hebben vaak maar erg weinig reserves! Ik dacht dat er op beide fronten een taak lag voor ons.

In de eerste plaats... laten we onder Gods zegen trachten weer wat historisch perspectief aan te brengen in het kerkbesef van vooral de jongeren. Onder Gods zegen... simpel is het niet!

In de tweede plaats... laat de angst voor verbandelijke overheersing toch niet een nieuwe overheerser en tiran worden. Kommunikatie en overleg tussen de kerken moeten toenemen. Wilen we in het snelle en sterke verloop van tegenwoordig voor elkanders leden een goede opvang gereed hebben!

De geschiedenis... Gods werk aan vorige geslachten; de kommunikatie... de gemeenschapsoefening onder het tegenwoordige geslacht in voller diepte en breedte! Je zou het kunnen noemen de vertikale en de horizontale dimensie van het bekende „samen met alle heiligen” (Ef. 3:18).

G. Janssen — Nijverdal

De vrouw en het ambt in de kerk

(3)

Het zwijggebod voor de vrouwen

De apostel Paulus verbiedt in 1 Cor. 14:34 en 35 de vrouwen het spreken in de samenkomsten van de gemeente. Bij de bespreking van 1 Cor. 11 zagen we dat zij echter wel mochten bidden en pro-

feteren in die samenkomsten, alleen niet met ongedekte hoofd, zoals de mannen. Niet alle, maar een bepaald spreken wordt haar dus blijkbaar verboden in samenkomsten van de gemeente. Welk spreken zou hier nu bedoeld kunnen zijn?

In een scherpzinnig betoog tracht dr Holwerda aan te tonen dat wij hier moeten denken aan een spreken in tongen (vers 34) en aan

het consulteren van de mannen inzake praktische aangelegenheden (vers 35). Naar zijn mening staan de verzen 34 en 35 in onze vertaling op een verkeerde plaats en moeten ze gelezen worden na de verzen 39 en 40. Hij kan zich daarvoor op enkele handschriften beroepen. Verder voert hij als argument ook het redebeleid van de apostel aan. Wanneer hij gelijk zou hebben inzake de plaats van de verzen 34 en 35, zouden we inderdaad bij het zwijggebod van vers 34 kunnen denken aan een verbod om in tongen te spreken, want daarover gaat het in het slot van vers 39. Daarbij zou dan na de tussenopmerking van vers 40, dat alles betamelijk en in goede orde moet geschieden, het zwijggebod voor de vrouwen in vers 34 direkt aansluiten. Dr Holwerda ziet daarbij tegelijk verband met de plicht tot betamelijkheid, waarover vers 40 spreekt. Wie in tongen spreekt verkeert in een min of meer extatische toestand en daarin zouden de altijd wat emotioneler vrouwen gemakkelijk tot extatische houding en gebaren kunnen komen, die niet stroken met de eerbaarheid.

Zoals uit wat ik in het vorige artikel schreef kan blijken ben ik het met dr Holwerda eens dat we moeten denken aan een verbod van beperkte stelling: niet alle spreken wordt de vrouwen verboden, ze mogen bidden en profeteren. In zoverre kan ik vrede hebben met zijn exegese. Toch lijkt ze mij op zichzelf niet nodig om tegenstrijdigheid met 1 Cor. 11 te ontgaan. Ook komt ze mij niet waarschijnlijk voor.¹⁾ Naar mijn mening slaat ook het verbod voor de vrouwen om te spreken in vers 34 op het deelnemen aan de publieke discussies, zoals die gevoerd werden over de profetie, die immers naar vers 29 moest beoordeeld worden. Wanneer wij de traditionele volgorde handhaven en dus de verzen 34 en 35 na vers 33 lezen, ligt het voor de hand in vers 34 te denken aan de bij de profetie behorende discussie. Op dit punt hebben de vrouwen zich beperkingen op te leggen. Want in dit beoordelen ging het niet slechts om de vraag: waar of vals? Paulus spreekt in ons hoofdstuk niet opzettelijk over de valse profetie. Ook de ware profetie moest beoordeeld worden, nl. voor wat betreft haar concrete betekenis voor de gemeente, zo men wil, op haar praktische toepassing. Prof. Van Bruggen wil daar niet van weten. Volgens hem zegt Paulus na opgemerkt te hebben dat twee of drie profeten het woord mogen voeren dat de anderen moeten zwijgen en zich beperken tot een beoordelend luisteren, a.w. pag. 86. Maar van dit luisteren staat niets in de tekst. Paulus zegt ook niet dat die anderen de profetie voor zichzelf moeten beoordelen. Er staat „beoordelen” zonder meer en het gaat de apostel in heel dit hoofdstuk om de

stichting van de gemeente, zie vers 16, 18, 19, 22, 26. In dit raam zullen we m.i. ook de beoordeling van de profetie moeten zien: ze vond plaats in onderling gesprek tot opbouw van de gemeente. Daaraan namen nu in Corinthe ook de zusters deel, en dat laatste wil de apostel niet. Niet het profeteren, maar wel de discussie erover verbiedt hij aan de vrouwen.

Het is van betekenis voor het begrijpen van Paulus' bedoeling goed op zijn argumentatie te letten. Zij is deze: de vrouwen moeten ondergeschikt blijven, zoals ook de wet zegt. Hierin ligt opgesloten dat de vrouwen door dit deelnemen aan de discussies haar ondergeschikte positie verloochenden, daaraan in elk geval tekort deden. De moeilijkheid waarvoor we hierbij staan is waarom Paulus oordeelt dat het deelnemen aan de discussies door de vrouwen aan haar ondergeschiktheid tekort deed. Moeten we hier denken aan de Joodse zede, die een vrouw niet toestond in de synagoge het woord te voeren en in haar zwijgen haar ondergeschiktheid tot uiting zag gebracht? Maar van een algemeen zwijggebod wil de apostel toch kennelijk niet weten. De zusters mogen wel bidden en profeteren in de samenkomsten, zij het met gedekt hoofd. Daarmee is de Joodse zede toch wel doorbroken. Of valt hier te denken aan de emancipatie-zucht in het wereldse Corinthe, die meebracht dat de vrouwen zich met de mannen op een lijn stelden en ziet Paulus deze mentaliteit nu ook naar voren komen in de kerk aldaar, waar de vrouwen vrij en frank aan de discussies over de profetie deelnemen, zoals zij ook al met ongedekt hoofd baden en profeteerden, 1 Cor. 11? Het is mogelijk. In beide gevallen is Paulus' verbod cultuurhistorisch bepaald. Intussen, er is nog een derde mogelijkheid. De discussies over de profetie hadden niet slechts betrekking op de vraag: waar of vals, zoals we zagen. De praktische toepassing vormde ook het doel van deze discussies. Zij ging gepaard met aanwijzingen en richtlijnen voor het concrete leven. Nu kan de apostel ook daarvan de vrouwen hebben willen uitsluiten, omdat hij daarin zag een aantasting van de ondergeschikte positie van de vrouwen. Zij hebben vanwege haar positie als vrouwen niet te zeggen „hoe het moet”. Gezien de argumentatie van de apostel heeft deze opvatting veel aannemelijks. We komen daarmee ook in de lijn van 1 Tim. 2:12: maar ik sta niet toe, dat een vrouw onderricht geeft of gezag over de man heeft. Er wordt hier dus gedacht aan een vorm van onderricht geven, waarbij de vrouw over de man „de baas speelt”. En dat is het geval, wanneer het gaat om het geven van praktische richtlijnen. Zie voor deze opvatting van het

woord „leren” ook de artikelen van dr Holwerda en het boek van dr Hommes, pag. 117.

Dat de vrouwen door haar deelnemen aan de discussies de orde, de goede gang van zaken in de godsdienst oefeningen zouden storen, zoals velen beweren, vindt geen steun in de argumentatie van de apostel. Het gaat om de ondergeschikte positie van de vrouw. Om naar 1 Cor. 14 terug te keren: de vrouwen mogen geen deel nemen aan de discussies over de profetie. Maar als ze dan iets niet begrijpen en nader licht begeren? Mogen ze dan ook niets vragen? Dat kunnen ze thuis doen, zegt de apostel kort en krachtig, want het staat lelijk voor een vrouw te spreken in de gemeente, vers 35. Het woord lelijk kan ons doen denken aan wat toentertijd als passend gold, gezien de heersende zede. Maar dat moet dan de Joodse zede zijn geweest, want in het heidense Corinthe nam men het niet meer zo nauw met de aparte plaats van de vrouw, of ook de algemeen christelijke, vgl. het: zoals in alle gemeenten der heiligen. Deze zede werd toen echter nog gevormd en wel vanuit de plaats der vrouw bij de schepping, zoals Paulus daarover spreekt in 1 Cor. 11. Over het doorbreken van de Joodse zede merkte ik reeds iets op, de christelijke zede baseerde zich op de scheppingsgegevens. Lelijk betekent dan: wat de vrouw niet als vrouw doet uitkomen gezien de haar bij de schepping gegeven plaats ten opzichte van de man. Vgl. 1 Cor. 11:6. Het woord „lelijk” is dan niet cultuurhistorisch bepaald.²⁾

Tot zover de exegese van de genoemde Bijbelplaatsen.

Bij alle verschillen daarover, die mogelijk zijn en er ook wel zullen blijven, staat één ding vast: de vrouwen moeten haar ondergeschikte positie t.a.v. de mannen niet tekort doen en zij mogen niet over de mannen heersen.

¹⁾ In een noot ga ik hier graag op in. Het lijkt me minder juist om dat in de tekst zelf te doen, want het betreft hier een nogal ingewikkelde kwestie, welke behandeling vele lezers vermoedelijk wel wat zwaar zal voorkomen.

Toch is ze niet geheel van belang ontbloeit en tegelijk interessant voor wie er belang in stelt.

Als argumentatie voor de plaatsing van de verzen 34 en 35 na 39/40 voert dr Holwerda naast het beroep op enkele handschriften aan

a. Bij de gangbare plaats van deze verzen staat men op een hinderlijke verdubbeling. Er staat dan toch: zoals in alle gemeenten der heiligen moeten de vrouwen in de gemeenten zwijgen. Hier is echter sprake van een verdubbeling van de klank der woorden, niet van de betekenis. De eerste keer betekent het woord gemeenten: de gemeenten als zodanig, vgl. de toevoeging: der heiligen. De tweede keer heeft dit woord de zin van: gemeentelijke samenkomsten. We moeten dus lezen: zoals in alle gemeenten der heiligen moeten de vrouwen in de gemeentelijke samenkomsten zwijgen.

b. In vers 36 vraagt Paulus aan de Corinthiërs: Of is het woord Gods bij u begonnen? Of heeft het alleen u bereikt? Dit sluit volgens dr. H. uitzonderend aan bij wat hij het slot van

vers 33 acht: zoals in alle gemeenten, veel beter dan bij het slot van vers 35: het staat lelijk voor een vrouw te spreken in de gemeente.

Het is echter nog de vraag of de woorden: zoals in alle gemeenten, het slot van vs 33 vormen. Ze kunnen ook zoals in onze vertaling het begin van vers 34 vormen. In dit geval vervalt het argument van dr H. geheel. De commentaren, die ik raadpleegde, laten deze woorden allen bij verw. 34 horen, sommigen als Schlatter en Grosheide met nadere gronden. Volgens Ir H. moeten deze woorden — zoals in alle gemeenten der heiligen — verbonden gedacht worden met vers 30. De verzen 31-33a bevatten een motivering van wat in de verzen 27-30 is gezegd. Men zou ze tussen gedachtenstreepjes kunnen zetten om duidelijk te maken dat de woorden: zoals in alle gemeenten der heiligen, aansluiten bij vers 30. De afstand lijkt me daarvoor toch wel erg groot. Was er verder in alle gemeenten der heiligen zulk een charismatische begaafdheid als in Corinthe, zodat zij voor deze gemeente ten voorbeeld konden gesteld worden in dit opzicht?

c. Dr H. zegt verder dat vers 37 nog steeds voort borduurt op het thema van de profetie en door de Geest bezield en dus duidelijk aansluit bij 27-33. W.a.w. de verzen 34/35 schijnen de gang van het betoog te storen. Dit is echter niet het geval indien vers 34 niet handelt over de tongentaal, zoals dr H. stelt, maar over de gang van zaken bij de profetie — de discussie er over —. Daarover gaat het volgens dr H. toch ook in vers 35! De parallelie, die bij de plaatsing van de verzen 34 en 35 na vers 40 zichtbaar wordt tussen de verzen 27/28 en 39b/40/34 frappeert mij minder dan dr H. Ik vind nl. de keuze van de verzen 39b/40/34 vrij willekeurig. Waarom 39a en 35 weggelaten?

Als verder bezwaar valt m.i. te noemen dat de apostel in vers 39 zegt: belemmert het spreken in tongen niet. Het lijkt wat vreemd dat hij daarop zou laten volgen een verbod aan de vrouwen om daar aan deel te nemen, d.w.z. een verbod voor zeker de helft van de gemeente. Bij de exegese, die stelt dat in vers 34 sprake is van een verbod tot deelname aan de discussie over de profetie blijft vers 39 zijn onbeperkte gelding houden.

Dat het „betamelijk” van vers 40 zich zou richten tegen min eerbare houding en gebaren van de vrouwen bij het in extase raken tijdens de glossolalie valt m.i. ook te betwijfelen, vgl. het woordje alles. Alles moet betamelijk en in goede orde geschieden, ook het profeteren, vers 39a.

M.i. gaat het ook niet aan vers 34 te laten slaan op het spreken in tongen en vers 35 op de discussie over de profetie: het consulteren door de vrouwen. Daarvoor is de verbinding tussen beide verzen te nauw: vers 35 borduurt verder op vers 34: als zij echter iets willen te weten komen enz. Dit wordt alleen verstaanbaar als de vrouwen niet aan de discussies mochten deelnemen door opmerkingen te maken. Hoe moet het dan als zij iets niet begrijpen en opheldering begeren? Dat kan thuis gebeuren. Zo vormt het betoog in deze verzen een geheel. En de verzen 39 en 40 sluiten, te beginnen met: Zo dan, het gehele voorgaande betoog harmonisch af. Ik ben er dus niet van overtuigd dat de verzen 34/35 na 39/40 moeten gelezen worden en dat vers 34 een verbod voor de vrouwen om in tongentaal te spreken zou bevatten. Paulus motiveert zijn verbod in vers 34 trouwens niet met de betamelijkheid, maar met de onderdanigheid aan de man. Ik zie niet in, hoe het spreken in tongen aan die ondergeschiktheid tekort zou doen.

²⁾ Dr Holwerda spreekt over regels, die mede afgestemd zijn op het vigerende cultuurpatroon. Het woordje „mede” lijkt me de zwakke schakel in zijn betoog in het slot van zijn vierde artikel.

C. Veenhof — Kampen

„De Waarheid” juicht! (2)

Wie de discussies over de „doelstelling” van de V.U. heeft gevolgd en de feiten kent moest zich telkens weer verwonderen over de *onwaarschijnlijkheid* die daarin openbaar werd en over de *onzin* van heel velen die over de kwestie spraken of schreven.

★ ★ ★

Om met dat eerste te beginnen — die *onwaarschijnlijkheid* — die bestaat daarin dat de „progressieven”, de „vermeende marxisten”, de „CPN-sympathisanten” steeds betoogden dat het in die kwestie ging om „politieke discriminatie” om verzet tegen de „democratisering” van de Universiteit.

Dit is zonder meer een leugen!

Laat ik een voorbeeld noemen: Als in een vereniging of organisatie met een duidelijk omschreven grondslag en doelstelling mensen zijn binnengekomen die metterdaad zeggen: We zitten wel in deze vereniging of organisatie, maar met de doelstelling ervan zijn we het niet eens! — en de meerderheid van de leden met het bestuur zegt als reactie daarop: „Maar dan kunnen jullie natuurlijk geen *bestuursfunctie* in onze vereniging of organisatie bekleden” — is dat dan, in welk opzicht ook, „discriminatie”, laat staan „politieke discriminatie”?

De Vrije Universiteit is *krachtens haar grondslag en doelstelling een positief christelijk instituut* voor wetenschapsbeoefening. Nu laat ze ook jongelui toe om daar te studeren die ten aanzien van die grondslag en doelstelling onverschillig zijn of die beslist afwijzen. Dat kunnen atheïsten, liberalen, humanisten, socialisten, anarchisten, communisten enz. enz. zijn. Als nu de Vereniging waarvan de V.U. uitgaat zegt: „Beste mensen, dat je hier studeert is best. Maar *bestuursfuncties* in onze instellingen bekleden — dat gaat niet. Want vooral bestuursleden moeten hun uiterste best doen om er voor te zorgen dat onze doelstelling wordt gerealiseerd” — is dat dan discriminatie, of nog erger, „politieke discriminatie”?

‘t Is te zot om er zelfs over te praten!

Sinds wanneer heeft in een „vrij” land als het onze een vereniging, instelling, instituut, niet meer het recht eigen identiteit te bewaren? Sinds wanneer heeft een organisatie niet meer het recht uit haar besturen te weren wie niet positief aan de realisatie van de door haar beoogde doeleinden wil meewerken?

Sinds wanneer heeft een organisatie om een instelling die zó bezig is om te doen wat zij in haar grondslag en doelstelling heeft uitge-

sproken van „discriminatie” te beschuldigen?

Ik wil en moet het nog scherper zeggen: Iedereen die lid of medewerker van een organisatie of instelling wordt, of daarin op enigerlei wijze betrokken is, en zich *niet van ganzer harte* achter de doelstelling plaatst en niet zijn uiterste best doet die te realiseren moet *ethisch gediskwalificeerd* worden.

In feite is hij op kosten van, en dank zij de liberaliteit van zo’n organisatie, een *saboteur*.

★ ★ ★

Dit alles krijgt nog een sterker accent als het gaat over „C.P.N.-sympathisanten”. Want als er één organisatie is waarin met alle kracht *geëist* wordt dat men het met grondslag en doelstelling eens is — dan is dat de C.P.N.!

Ik wil dat met een stukje geschiedenis waar maken.

En wel met de geschiedenis van het ontstaan van de „bolsjewiki” die zich later de „communisten” noemden.

Dat vond plaats op het tweede congres van de Russische Sociaal-Democratische Partij, gehouden in Brussel en Londen in 1903.

Op dat congres ging het vooral

over het lidmaatschap van de partij.

De „gematigden” wilden als lid van de partij beschouwen ieder die „haar program erkent en de partij zowel in materiële opzicht als ook door persoonlijke deelneming aan een van de partijorganisaties steunt.”

Tegen deze formule ging Lenin als een briesende leeuw te keer!

Die was hem veel te slap.

Hij wilde alleen die mensen als lid toelaten die niet alleen het program van de partij erkenden en contributie betaalden, maar de partij bovendien steunden „*door het werk onder de controle en leiding van de partijorganisaties.*”

Lenin was er niet mee tevreden dat leden van de partij alleen maar het partijprogram aanvaardden en contributie betaalden. Neen, hij verlangde, kort en goed, dat zij zich *geheel geven*. Hij wil van geen twijfelaars weten. Het gaat hem niet om de „kwantiteit”, maar om de „kwaliteit” van de partij. Die moet gekenmerkt worden door „ijzeren discipline”, „hiërarchie” en een „strikte arbeidsverdeling”. De partij moet zijn een „ijzeren bataljon van beroepsrevolutionairen”.

De verschillende groepen van de partij, zo schreef Lenin, „zullen georganiseerd worden als commerciële filialen van het centrale comité ten dienste van de gehele beweging: jeugdgroepen, lycea en universiteiten, ambtenaren, sympathiserenden, elk gespecialiseerd in hun eigen werk: transport,

drukkwerk, valse papieren, clandestiene ontmoetingen, het schaduwen van spionnen. De gehele kunst van een ondergrondse organisatie bestaat in de juiste omkering van alles en allen, waarbij ieder belast wordt met de taak die hun het best ligt. Het centrale comité geeft leiding aan het geheel, niet door dwang, maar door het overwicht van zijn gezag, zijn grote kennis en talenten.”

Toen jonge intellectuelen in de partij Lenin verweeten dat hij van de partijleden „raadjes en schroefjes” van een machine maakte en men hem van „bureaucratisme” beschuldigde, beet hij hun toe: „Het proletariaat vreest organisatie en discipline niet, mijne heren... Het proletariaat zal er geen vinger voor uitsteken dat de heren professoren en gymnasiasten, die zich bij geen enkele organisatie willen aansluiten, als lid van de partij erkend worden, alleen maar omdat ze werken onder de controle van een organisatie... Bureaucratisme versus democratie, dat wil juist zeggen centralisme versus automatisme, dat is het organisatorische beginsel van de *revolutionaire sociaal-democratie* tegenover het organisatorisch beginsel van de *opportunisten* van de sociaal-democratie. Het laatstgenoemde beginsel streeft ernaar van onder naar boven te gaan en vandaar verdedigt het overal waar dat maar mogelijk is, het autonomisme, het „democratie” dat (bij hen die meer vurig dan verstan-

M. R. van den Berg — Leiden

JEREMIA

Onbekeerlijkheid

Zo deed de HERE zijn uiterste best om het volk nog tot omkeer te brengen. Maar het was tevergeefs. De reactie van het volk was: houd maar op, Jeremia. Al dat gepraat van je is vergeefse moeite. Wij gaan gewoon onze eigen gang. Wij blijven hardnekkig ons boze hart volgen zonder ons iets van je vermaningen aan te trekken (vs. 12).

Natuurlijk zeiden ze zelf niet ronduit dat ze hun boze hart bleven volgen. Ze gebruikten zelf natuurlijk mooiere en vromere woorden. Maar de HERE prikt daar doorheen en laat zien wat ze in werkelijkheid zeggen: onze boze hart is onze maatstaf.

Die onbekeerlijkheid is keer op keer het punt geweest, waarop de verhouding met de HERE stuk brak. Later moest Christus tot de mensen onder wie Hij de meeste krachten had gedaan, zeggen: Wee

u, Chorszin en Bethsaïda! Want als in Tyrus en Sidon die krachten waren geschied, die in u geschied zijn, dan zouden ze zich allang in zak en as bekeerd hebben. En gij, Kapernaüm, zult tot het dodenrijk neerdalen. Want als in Sodom de krachten waren geschied, die in u geschied zijn, het zou gebleven zijn tot de dag van heden (zie Matth. 11 : 21-23).

Ook in deze woorden komt uit, dat het oordeel geen onvermijdelijk noodlot is. Zelfs het oordeel over Sodom had voorkomen kunnen worden. Sodom had nu nog kunnen bestaan! Maar wat Gods oordeel onherroepelijk maakt, is de onbekeerlijkheid.

Onze zonden hoeven niet voorgoed scheiding te brengen tussen God en ons. Want voor zonden is er vergeving in Christus Jezus. Dank zij Hem en zijn bloed kunnen wij, ondanks onze zonden, gemeenschap hebben met God. Maar als we in de zonde volharden, niet door de knieën willen en ons niet van onze zonden willen bekeren, wordt die gemeenschap wel verbroken. En dan heeft de belofte van vergeving geen effect. Dan komt het oordeel. Want de HERE is geen onpersoonlijke, mechanische transportband, maar een pottenbakker.

JEREMIA 36 en 45

Scharnier

Het vierde jaar van koning Jojakim was een scharnierjaar in de geschiedenis van het Midden-Oosten. Om dat te zien moeten we even iets ophalen van die geschiedenis.

Toen Ninevé door de Babyloniërs veroverd was en het Assyrische wereldrijk lag te zieletoegen, was farao Nacho van Egypte er met een groot leger op uitgetrokken om te voorkomen, dat de babylonische oorlogsmachine zou doorwalsen tot aan de grenzen van Egypte. Koning Josia had toen geprobeerd het egyptische leger tegen te houden. Maar zijn legertje was bij Megiddo verslagen en Josia zelf was gesneuveld.

Necho was in zijn opzet geslaagd. Hij had een groot deel van het assyrische rijk binnen de egyptische invloedssfeer gebracht. Necho was daarna naar Jeruzalem gekomen en had Josia's opvolger Joahaz na een regering van drie maanden afgezet en als balling naar Egypte gevoerd, terwijl hij Jojakim als zijn vazal op de troon in Jeruzalem gezet had.

Om de nieuwe grenzen van zijn

dig zijn) tot anarchisme wordt. Het organisatorisch beginsel van de revolutionaire sociaal-democratie streeft ernaar van boven uit te gaan en verdedigt de uitbreiding van de rechten en volmachten van de centrale coöperatie tegenover dat deel."

Zo schreef Lenin over de organisatie van de communistische partijen.

En is het dan niet brutaal en belachelijk dat „C.P.N.-sympathisanten" kletsen over „politieke discriminatie" als de V.U. haar identiteit wil bewaren?

☆☆☆

Maar, zoals ik zei: in de discussies over de doelstelling van de V.U. openbaarde zich niet alleen onwaarschijnlijkheid maar ook onnozelheid.

Om dat laatste te bewijzen wil ik weer Lenin zelf citeren:

Hij schreef o.a.: De vrijheid, en met name de persvrijheid in het Westen geeft ons de mogelijkheid onze ideeën ongehinderd te verbreiden. „De vrijheid van vereniging veroorlooft de vestiging van communistische cellen in bedrijven, in besturen, in hogere scholen, in het leger, ja zelfs bij de radio. Maar natuurlijk camoufleren wij ons door andere namen. Wij spreken van raden, van commissies, van groepen van vertegenwoordigers van de werkende klasse. Vatbaar zijn vooral de jonge, onrijpe en onervaren mensen, b.v. studenten en rekruten en leerlingen. Wij vormen studiera-

den, soldatenraden, vredesraden, commissies voor humane straf-oefening, verenigingen voor straf-feloze vruchtafdrijving, progressieve organisaties voor de vooruitgang in politiek en kerk, enz. Er behoeven in al deze raden, organisaties, verenigingen, soms maar enkele activisten te zitten. Door onze mensen bij de pers en de massa-media geven wij deze kleine groepen een grote publiciteit, zodat de bevolking denkt dat massabewegingen achter hun eisen staan."

Ik wil in dit verband nog een uitspraak van Lenin citeren. Ze is te vinden in Lenins meest scheldwoordenrijke brochure: „De Proletarische revolutie en de renegaat Kautsky". Zoals uit deze titel blijkt is die gericht tegen democratische socialistische als Kautsky — de grote leider van de Tweede (socialistische) Internationale — Scheidemann, Troelstra, Schaper enz.

De uitspraak die ik citeer is te vinden op pag. 72. Lenin schrijft daar: „Wij hebben tegen de bourgeoisie gezegd: Jullie uitbuiters en huichelaars spreken over democratie, terwijl jullie tegelijkertijd aan de deelneming van de onderdrukte massa's aan de politiek bij iedere stap duizenden hinderpalen in de weg leggen. Wij houden jullie aan je woord en wij eisen, in het belang van deze massa's de uitbreiding van jullie democratie om de massa's voor te bereiden op de revolutie, om jullie uitbuiters, ten val te brengen. En

als jullie uitbuiters, zouden proberen, aan onze proletarische revolutie tegenstand te bieden, zullen we jullie ontrechten, nog sterker: wij zullen jullie geen brood geven, want in onze proletarische republiek zullen de uitbuiters rechteloos zijn, zij zullen zonder vuur en water blijven, want wij zijn in ernst socialistisch en niet op de wijze van Scheidemann of Kautsky. Zo hebben wij gesproken en zo zullen „wij" revolutionaire spreken... en zullen de Scheidemanns en Kautsky's op de vuilnisbelt van de renegaten terecht komen" (de cursivering is van Lenin). Dit fraais is te vinden in de editie van deze brochure die in 1971 door de communistische uitgeverij „Pegasus" is uitgegeven.

☆☆☆

Ten slotte nog een paar opmerkingen.

1e. Wat zou er gebeuren als een aantal positief christelijke studenten van de Moskouse universiteit eisten dat ze ook voor de bestuursposten daarvan verkiesbaar behoorden te zijn en dat, als het bestuur daarvan deze eis afwees, het zich aan „politieke discriminatie" schuldig maakte?

2e. Een vooraanstaand rooms-katholiek denker — Veuillot — heeft lang geleden eens tot een protestant gezegd: „Als we in de minderheid zijn eisen we godsdienstvrijheid op grond van uw beginselen, als we in de meerderheid zijn onthouden we u die op grond van onze beginselen." Is dit — mutatis mutandis — niet een preciese formulering van de communistische gedragscode?

3e. Als de V.U. een broeinest van communistische propaganda en macht wordt vindt dat zijn oorzaak in het niet doorzien van de boven gesignaleerde onwaarschijnlijkheid en het slachtoffer geworden zijn van de boven aangeduide onnozelheid of — dat kan ook — argeloosheid.

P.S. Aan de Vrije Universiteit werd onder de studenten dóór studenten een pamflet verspreid met de aanbeveling, op de communistische lijst te stemmen. De leuze van deze dames en heren was niet origineel: zij stond al geplakt op verschillende vuilnisbakken in Amsterdam en luidt: Van Agt en uit, de CPN er in.

De circulaire was ondertekend door 116 studenten, die zich aandienen als leden of sympathisanten van de CPN.

Dat was ongetuigd één procent van de ingeschreven studenten. Waarbij men moet bedenken, dat 30% van de ingeschreven studenten, ongeveer 3400, heeft opgegeven, niet tot enige kerk te behoren of te willen behoren. Aan de VU worden heel wat studenten ingeschreven, niet op grond van enige principiële voorkeur, maar omdat hun daar een plaats wordt toegewezen.

Het merkwaardigste was evenwel, dat deze 116 propagandisten voor de CPN zo onevenredig over de verschillende studierichtingen zijn verdeeld.

De cijfers zijn nl.: voor de sociologie 20, de politicologie 10, de medicijnen 12, de pedagogische en andragogische wetenschappen 27, de niet-westerse sociologie en anthropologie 2, de psychologie 19, de rechten 6, de economie 5, de theologie 2, geschiedenis 3, Nederlands 4, Frans 1, natuurkunde 2, scheikunde 2 en biologie ook nog één...

(uit: Friesch Dagblad)

P. C. van Wijk - Zaltbommel

Terloops...

JEUGD EN SEKSUALITEIT

(2)

Zonde of geen zonde?

Een jongen van 23 jaar zei laatst tegen me: „Wilt U nu echt beweren, dat er in het paradijs al sprake was van seksualiteit? Daar geloof ik niets van en U zelf toch zeker ook niet?" En U?

Deze vraag is het stellen waard. Een groot deel van onze jongelui is het met die jongen van 23 jaar eens. En van die jongelui zijn de ouderen de ouders! Het is niet m'n bedoeling om in deze artikeltjes vooruit te gaan lopen op wat in het rapport „Jeugd en seksualiteit", dat begin volgend jaar zal verschijnen, aan cijfermateriaal zal worden opgenomen. Het kan echter nuttig zijn om nu vast op een aantal dingen te wijzen. In het reeds genoemde enquête-formulier werden een aantal uitspraken gedaan, waarover een oordeel moest worden gegeven. Hieronder volgen er een paar met de antwoorden:

Uit de bijbel blijkt dat er in	juist	69
het paradijs geen sprake	onjuist	95
was van seksualiteit.	onbekend	15

Seksualiteit is er pas gekomen na de zondeval, dat	juist	70
laat de bijbel duidelijk zien.	onjuist	93
	onbekend	16

Uit deze antwoorden blijkt duidelijk, dat een groot deel van onze jongelui meent dat seksualiteit eigenlijk iets is dat thuis hoort op een zondige wereld. Hoe komt dat? Waarschijnlijk omdat veel ouderen er precies zo over denken of door hun spreken (en zwijgen!) deze indruk bij de jongeren achter laten.

Als je de bijbel open doet en gaat lezen in Genesis 1 en 2 kan het al heel gauw duidelijk zijn, dat Gods goedkeuring is gegaan over alles wat door Hem gemaakt was. Ook de mens, zoals die door God werd gemaakt, was goed. Ook het vrouwelijke en mannelijke aan de mens! Ook het seksuele en alles wat daarmee verband houdt (gevoelens en verlangens). Als we onze kinderen iets goeds willen bijbrengen op het gebied van de seksualiteit zullen we moeten beginnen met hen er op te wijzen, dat Gods hand daarin is. Als in Psalm 139 staat, dat we door God „gans wonderbaar (zijn) toebereid", dan geldt dat ook van het onderscheid der geslachten. Juist met dat seksuele had God immers een grote bedoeling. Hij wilde een mensheid, een menselijk geslacht. Maar dat niet alleen. Hij wilde ook de mogelijkheid van een intieme liefdesrelatie scheppen.

Zonde en herstel

Door de zondeval heeft de mens het zondeloze van de seksualiteit afgehaald. Door de zonde is ook de harmonie op seksueel gebied verstoord.

De mensen, man en vrouw, zijn kwetsbaar geworden; ze schamen zich voor elkaar én voor God.

Ook het seksuele is na de zondeval bedorven.

Wanneer die jongen van 23 jaar dát bedoelt, heeft hij gelijk. Hij zal bij zichzelf ontdekken hebben, dat zijn gevoelens en verlangens niet zuiver zijn, dat hij geneigd is om in de beleving van de seksualiteit zichzelf te zoeken in plaats van een ander.

Wij mensen zondigen.

Maar — en dat moet er dan meteen bij — God herstelt.

De Heiland heeft het leven, ook het seksuele leven, bevrijd. Hij heeft de verhoudingen hersteld. Hij maakt het

HULP BIJ BIJBELSTUDIE

rijk te beveiligen had Necho een leger gestationeerd bij Karkemis aan de bovenloop van de Eufraat. Maar dat strookte natuurlijk helemaal niet met de plannen van de Babyloniërs. Ze hadden de Assyriërs heus niet op de knieën gebracht om een ander met een groot deel van de buit te laten strijken. Het zat er dik in, dat het nog wel eens tot een treffen tussen Babyloniërs en Egyptenaren zou komen.

Jeremia heeft daarover ook geprofeteerd. In hoofdstuk 46 vinden we wat Jeremia over dit treffen heeft voorzeggd. Het egyptische leger, dat was komen opzetten als het water van de Nijl en dat grote delen van het assyrische rijk had overspoeld 4 : 8), zal worden verslagen door Nebukadnezar (46 : 6) en hals over kop terugvluchten naar Egypte (46 : 5).

Zo is het ook gebeurd. In het vierde jaar van Jojakim versloeg Nebukadnezar de Egyptenaren bij

Karkemis (46 : 2), zoals Jeremia had geprofeteerd, en hij achtervolgde hen tot aan de egyptische grens. Daar bereikte hem het bericht, dat zijn vader was overleden. Om zijn troonopvolging veilig te stellen haastte hij zich met een aantal vertrouwelingen naar Babel. En toen hij daar alles geregeld en het koningschap aanvaard had, kwam hij terug om de gebieden die Egypte had moeten prijsgeven, formeel aan zich te onderwerpen. In het jaar waarin deze gebeurtenissen plaatsvonden en de politieke wereldkaart drastisch veranderde, gebeurde ook wat in hoofdstuk 36 beschreven wordt.

ABONNEMENTEN-ADMINISTRATIE

Met ingang van 8 november a.s. wordt het adres voor de abonnementen-administratie gewijzigd in: Mevr. A. J. van Veelen-Vis, Kon. Wilhelminalaan 38, LEERSUM.
Tel. 03434-4288.

mogelijk dat er op deze aarde toch nog bruiloften kunnen worden gevierd. Hij maakt het mogelijk dat Paulus in 1 Corinth 13 toch nog kan schrijven over de liefde. Jezus bevrijdt ook van seksuele noden.

En zo hoeven we de seksualiteit niet als iets zondigs te zien.

We hoeven ons niet te schamen voor onze seksuele gevoelens.

Een moeder hoeft zich niet te schamen voor haar kinderen dat zij die kinderen heeft gebaard, want ook al werden die kinderen „in zonde ontvangen en geboren”, het ontvangen zelf was geen zonde.

Een vader hoeft zich niet te generen voor zijn kinderen, omdat hij ze heeft verwekt, want ook de geslachtsgemeenschap is door Jezus bevrijd van de last van de schuld.

De kinderen hoeven niet „raar” te denken over hun allereerste begin.

Seksualiteit en seks

Het is belangrijk dat onze jongelui in deze wereld de rechte kijk op de seksualiteit behouden, dat ze weten dat hun lichaam niet iets zondigs is, dat ze het beseffen dat ze er wel zonde mee kunnen doen. Maar dat geldt niet alleen van de jongelui, dat geldt evengoed van de ouderen. De seksualiteit wordt vandaag verlaagd tot seks. En seks is een consumptie-artikel geworden. Mensen kunnen het verlossingswerk van Christus nu eenmaal tegenhouden in hun eigen leven.

We hebben het vandaag veel over openheid en duidelijkheid. Welnu, laten die twee onder ons ook openbaar worden als we spreken over seksualiteit. Opdat onze kinderen niet voor zonde gaan aanzien wat geen zonde is.

bezwaar heeft tegen de voortgang van het examen.

Volgt onderzoek naar de kennis van het Oude Testament door ds F. van Deursen; Nieuwe Testament door ds C. P. Plooy; Christelijke Geloofsleer door ds E. Zwarteveen.

Br. Louwerse wordt hierna medegedeeld dat de vergadering geen enkel bezwaar heeft om hem beroepbaar te stellen. Hem wordt instemming met de drie formulieren van Enigheid gevraagd. Br. Louwerse betuigt zijn instemming hiermee. De kandidaat wordt gelukkigwens met de uitslag van dit examen.

Vervolgens behandelt de vergadering het verzoek van kandidaat Weijenberg te Apeldoorn om examen ter verkrijging van preekconsent, te mogen afleggen. Besloten wordt dit onderzoek te houden op de volgende regiovergadering op 28 november te Arnhem. Aanvang 's avonds om 7.00 uur.

Na de rondvraag gaat de assessor voor in dankgebed en sluit de praeses de vergadering.

Namens de vergadering,
A. Beeftink, assessor

Adressen

Door een misverstand zijn in het Informatieboekje 1977 van de Geref. Kerken (vrijgemaakt buiten-verband) de gegevens van de kerk van Alphen aan den Rijn niet opgenomen. Hieronder volgen ze alsnog:

Alphen aan den Rijn

Aantal leden: 86; waarvan 47 bel. leden.
Consulent: Ds M. R. van den Berg, Houtlaan 13, Leiden, tel. 071-151984.
Kerkdiensten: „de Binnenhaven”, Eikenlaan 233: 9.30 en 16.30 uur.
Praeses kerkeraad: W. Fröling, Briljantstraat 426, tel. 74886.

Scriba: W. B. van den Hout, Grashof 21, tel. 22186.

Preekvoorziening: K. H. Mollema, Händelhof 33, tel. 21936.

Penningmeester: W. B. van den Hout, Grashof 21, tel. 22186. Postrek. 3613199, t.n.v. penningm. Geref. Kerk (vrijg.).

Diaconie: J. K. Knol, Rigolettohof 35, tel. 23843. Postrek. 3613195 t.n.v. diaconie Geref. Kerk (vrijg.).

Zending: G. Siesling, Wikkestraat 97.

Leden van deze kerk wonen ook te Bodegraven, Boskoop, Nieuwkoop en Rijn-saterwoude.

Mededelingen

Open l'Abri-zaterdag

l'Abri wil een brug slaan tussen het Evangelie en de 20e eeuwse mens. Met het oog daarop worden er iedere zaterdag speciale gastlezingen gegeven. Deze beginnen om 14.45 uur (kwart voor

drie). Iedereen die door het bovengenoemde doel wordt geboid is van harte welkom.

's Avonds volgt na het avondeten een vrije discussie. Het is ook mogelijk het gehele weekend te blijven. Er is een dienst in de kapel op zondagmorgen om 11.00 uur en 's middags is er gelegenheid voor persoonlijk gesprek.

Dit is het programma:

Zaterdag 5 november (dat is morgen): Prof. dr B. Goudzwaard spreekt over „Zuid-Afrika”.

12 november: de film „Hoe zouden wij dan leven”, aflevering 1 wordt opnieuw getoond en besproken door drs W. G. Rietkerk.

19 november: aflevering 2 van dezelfde film wordt opnieuw vertoond en besproken door drs H. G. Geertsema (over „de middeleeuwen”).

26 november: idem aflevering 3 door Prof. dr B. Goudzwaard (over „de Renaissance”).

3 december: drs H. G. Geertsema spreekt over het neo-marxisme.

10 december: aflevering 4 gaat over de Reformatie. Spreker: drs W. G. Rietkerk.

17 december: Prof. dr B. Goudzwaard spreekt vooral met het oog op de problemen aan de sociale academies over „Kritiek op de multinationals”.

24 december zijn wij gesloten.

31 december: aflevering 5 van de film gaat over „het tijdperk van de Revolutie”. Spreker: drs W. G. Rietkerk.

Eén keer per maand beleggen wij een open l'Abri-zaterdag in Utrecht, in het huis van Alfred en Christa van Wijk, Oosterkade 24 (bis A). Dit voor hen, voor wie de reis naar Eek en Wiel te ver is.

Zaterdag 19 november: De eerste twee afleveringen van de film „Hoe zouden wij dan leven” worden getoond en besproken door ds B. Wielenga.

17 december: afleveringen 3 en 4, getoond en besproken door drs W. G. Rietkerk.

N.B. Tegelijk vestigen wij hiermee uw aandacht op de verschijning van de film van Dr F. A. Schaeffer, die in tien afleveringen verschijnt op de televisie, dinsdagavond 8, 15, 22 november, 6 en 27 december ('s avonds om 21.00 uur E.O.).

Stichting l'Abri-Nederland

Huize Kortenhoeve, Eek en Wiel

Tel. 03449-1659

Na een langdurige ziekte is toch nog onverwacht, in zijn Heer en Heiland, heengegaan onze broer, zwager, oom en vriend

AREND VELLINGA

weduwnaar van Akke van Tuinen

op de leeftijd van 67 jaar.

Luit aller naam:

P. Vellinga

Amsterdam, 21 oktober 1977

„Bernardus”, Nwe Passeerdersstr. 2

Correspondentie-adres: A. Luiten,
Albrecht Rodenbachhof 23 huis

Kerknieuws

Bedankt voor Dronten: Ds C. Bakker te Enschede-Zuid.

Ds J. E. Westerhuis — D.V. zal ds Westerhuis op 16 november a.s. zijn 99ste verjaardag vieren. Dat is wel een bijzonder gedenkwaardig feit! Eveneens is het aparte vermelding waard, dat ds Westerhuis op 17 november a.s. de dag hoopt te gedenken, waarop hij *zeventig jaar geleden* zich als predikant aan de gereformeerde kerk te Zuidwolde (Dr.) verbond. Vervolgens diende hij nog de kerken van Gramsbergen, Asperen, Oud-Loosdrecht en Hellevoetsluis-Nieuw Helvoet, waarna hij op 5 maart 1944 met emeritaat ging. Zijn adres is: De Beukenhof, Rozendaalselaan 32, Velp.

Kort verslag van de regiovergadering, gehouden op 5 oktober 1977 te Arnhem. Praeses van de samenroepende kerk, ds C. P. Plooy, opent de vergadering met het lezen van Psalm 48 en gaat voor in gebed.

De credentiebrieven worden nagezien en in orde bevonden.

De vergadering wordt geconstitueerd. In het moderamen nemen zitting: ds C. P. Plooy, praeses; br. G. J. te Winkel, scriba; ds A. Beeftink, assessor.

Agendum wordt ongewijzigd aangehouden. De notulen van de vorige vergadering worden ongewijzigd vastgesteld en ondertekend.

Ds Plooy vraagt n.a.v. de notulen om de definitieve regeling van de kerkelijke examens naar alle kerken toe te zenden. Zal door Apeldoorn worden verzorgd.

Vergadering gaat over tot het praeparaat examen van kandidaat W. Louwerse te Apeldoorn. De benodigde stukken worden nagezien en in orde bevonden. Br. Louwerse houdt een preekvoorstel over Jesaja 55:6, waarna niemand

Eén ding heb ik van de Here gevraagd,
dit zoek ik:
te verblijven in het huis des Heren
al de dagen van mijn leven.

Psalm 27 : 4a

Geheel onverwacht overleed op zondag 23 oktober onze lieve vader

DIRK JAN DRAL

op 48-jarige leeftijd.

Namens de gehele familie

DICK JAN

MARTIN

Arnhem,
Utrechtsestraat 12-III

De teraardebestelling heeft in alle stilte plaatsgevonden op 26 oktober op de algemene begraafplaats „Moscowa” te Arnhem.

**STICHTING
VERENIGDE
UITVAARTFONDSEN
IN NEDERLAND**

ONZE STICHTING MAAKT GEEN WINST

Ze is een Stichting, welke de gemeenschap wil dienen en het algemeen belang bij haar maatschappelijk streven als uitgangspunt neemt.

Een zestig jaar ervaring stelt haar in staat u een compleet pakket verzekeringen aan te bieden, met als sterkste troef haar lage premies, die gedurende de gehele looptijd onveranderd blijven.

Tevens verzorgt zij begrafenissen (ook voor niet verzekerden.)

Voor inlichtingen kunt u zich wenden tot haar kantoor Enschede, Haaksbergerstraat 231 hoek Getfertsingel, telefoon 053-31 95 35 - 32 36 93.

Kantooruren 8.30-12.30 - 13.30-17.00 uur.